

ORGANIKO
life+

 Cyprus
University of
Technology

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019

2015
2019

Το έργο Organiko Life+
ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ!

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο ευρωπαϊκό γεωγραφικό σύμπλεγμα, ο γεωργικός τομέας της Νότιας Ευρώπης έχει πληγεί δυσμενώς από μια σειρά σοβαρών επιδράσεων της κλιματικής αλλαγής (μείωση ετήσιων βροχοπτώσεων, αυξημένες θερμοκρασίες, απρόσμενες πλημμύρες και παρατεταμένοι καύσωνες) με αποτέλεσμα τη μείωση της παραγωγικότητας των καλλιεργειών, την υποβάθμιση του εδάφους και της βιοποικιλότητας, και τον αυξημένο κίνδυνο επισιτιστικής ασφάλειας και βιωσιμότητας των φυσικών πόρων.

Το έργο ORGANIKO LIFE+ δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις που μετριάζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στη γεωργία, το περιβάλλον και τον άνθρωπο. Το περιβάλλον, και ειδικότερα η γεωργία, συνεισφέρει μερικώς στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (10%, Eurostat, 2019) σε σχέση με υπόλοιπα αέρια του θερμοκηπίου.

Η βιολογική γεωργία στην Κύπρο τα τελευταία έτη παρουσιάζει αυξητικές τάσεις, όσον αφορά τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, παρόλα αυτά η συνολική καλλιεργούμενη έκταση βιολογικών προϊόντων βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο των 28 κρατών μελών της ένωσης και ανέρχεται στο 4.6% της συνολικά καλλιεργούμενης έκτασης (Eurostat, 2017).

Γενικώς είναι αποδεκτό ότι η βιολογική γεωργία ευνοεί την περιβαλλοντική βιωσιμότητα αλλά δεν υπάρχουν ξεκάθαρα στοιχεία βελτίωσης κλιματικών δεικτών (πχ. εκπομπές αερίων θερμοκηπίου). Επίσης, δεν υπάρχουν σαφή επιστημονικά στοιχεία ότι τα βιολογικά τρόφιμα συσχετίζονται με καλύτερη κατάσταση της υγείας.

Έχουν δημοσιευθεί αρκετές μελέτες για τη θρεπτική αξία των βιολογικών τροφίμων, όμως υπάρχει ανάγκη μετάφρασης της θρεπτικής αξίας σε ενδεχόμενες θετικές επιδράσεις στην υγεία του ανθρώπου με τη χρήση παρεμβατικών κλινικών τυχαιοποιημένων δοκιμών, που μέχρι και σήμερα, είναι ελάχιστες.

Επιπρόσθετα, εδώ και δυο δεκαετίες η παχυσαρκία στην Κύπρο είναι σε πολύ υψηλά ποσοστά (από τα υψηλότερα στην Ευρώπη) τόσο στους ενήλικες (25.5%), όσο και στα παιδιά (21% αγόρια & 19% κορίτσια ηλικίας 6-9 χρονών) χωρίς να παρουσιάζεται τάση βελτίωσης του ποσοστού της στον κυπριακό πληθυσμό.

ΣΤΟΧΟΙ ΕΡΓΟΥ

Ο κύριος στόχος του έργου ήταν να αναδείξει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της βιολογικής γεωργίας και προϊόντων έναντι αυτών της συμβατικής. Για την ανάδειξη αυτών των πλεονεκτημάτων χρησιμοποιήθηκαν δείκτες όπως α) Αποτελεσματικότητα μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, β) Αγρονομική και περιβαλλοντική ποιότητα και γ) Δείκτες έκθεσης σε φυτοφάρμακα και βιοδείκτες οξειδωτικού στρες/φλεγμονής σε σχέση με συστηματική κατανάλωση βιολογικών τροφίμων από παιδιά

Οι ειδικοί στόχοι του έργου που έχουν επιτευχθεί είναι:

- 01 Ανάπτυξη **στρατηγικού εθνικού σχεδίου** για την επικαιροποίηση των κυβερνητικών δράσεων προώθησης της βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων της, συμβάλλοντας έτσι αποφασιστικά στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής στην Κύπρο.
- 02 Ανάδειξη της **συγκριτικής περιβαλλοντικής επίδοσης της βιολογικής παραγωγής** χρησιμοποιώντας μια σειρά δεικτών μετριασμού της κλιματικής αλλαγής σε συμβατικές και βιολογικές καλλιέργειες.
- 03 Αξιολόγηση των πιθανών **οφελών μιας συστηματικής βιολογικής διατροφής σε δείκτες υγείας παιδιών** σε σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης.
- 04 **Προσαρμογή των πρωτοκόλλων βιολογικής γεωργίας** (μήλα και κριθάρι) που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την κυπριακή γεωργία στα χαρακτηριστικά των τοπικών εδαφών και μικροκλιμάτων.
- 05 **Επίτευξη στον μέγιστο βαθμό της αποτελεσματικής διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου** με την επιστημονική κοινότητα, τους εμπλεκόμενους φορείς και το ευρύ κοινό, τόσο στην Κύπρο, όσο και στην Ιταλία.
- 06 **Αξιολόγηση των τάσεων προτιμήσεων και αντιλήψεων των Κυπρίων καταναλωτών** κατά τη διάρκεια του έργου.
- 07 **Προώθηση της υγιεινής διατροφής στο σχολείο** για βελτίωση δεικτών υγείας των παιδιών.

ΔΡΑΣΕΙΣ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

01 | Επιστέγασμα όλων των δράσεων

Εθνικό Συμβουλευτικό Σχέδιο

Το έργο ORGANIKO LIFE+ κατέθεσε σχέδιο δράσης στο Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, προτείνοντας βιώσιμες δράσεις και μέτρα που βελτιώνουν σημαντικά το υφιστάμενο «Εθνικό σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας» της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σκοπός του σχεδίου δράσης είναι να βοηθήσει στην επικαιροποίηση και εφαρμογή αποτελεσματικότερων πολιτικών για την ανάπτυξη του τομέα της βιολογικής γεωργίας στην Κύπρο.

02 | Βιολογική γεωργία και κλίμα

Δράσεις

- Έρευνα με ερωτηματολόγια σε αγρότες βιολογικής γεωργίας και εκπαιδευτικές συναντήσεις με αγρότες που ενδιαφέρονται για τη μετάβαση στη βιολογική γεωργία, σε διάφορα χωριά της Κύπρου.
- Διενεργήθηκαν επιτόπιες μετρήσεις εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών καλλιεργητικών περιόδων, στις βιολογικές εκτάσεις που χρησιμοποιήθηκαν για τους σκοπούς του έργου.

Αποτελέσματα

- **Βελτίωση πρακτικών βιολογικής γεωργίας**
Αναπτύχθηκαν βελτιωμένα πρωτόκολλα πρακτικών βιολογικής γεωργίας για καλλιέργειες μήλων και κριθαριού προσαρμοσμένα στο κλίμα και εδάφη της Κύπρου (μπορείτε να τα βρείτε στην ιστοσελίδα του έργου: www.organikolife.com).
- **Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή | Υπολογισμός εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου**
Οι επιτόπου μετρήσεις σε γεωργικές καλλιέργειες για 3 συνεχόμενες χρονιές κατέγραψαν πολύ μικρότερους συντελεστές απευθείας εκπομπών υποξειδίου του αζώτου (N₂O) από το έδαφος. Περαιτέρω αποτελέσματα έδειξαν ότι η εφαρμογή των βιολογικών λιπασμάτων και η ευέλικτη εναλλαγή καλλιεργειών οδήγησαν σε σημαντική μείωση των εκπομπών N₂O. Τα ευρήματα του Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών κατά τη διάρκεια του έργου, υποδηλώνουν ότι έχει υπερεκτιμηθεί το μέγεθος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τα γεωργικά οικοσυστήματα στην Κύπρο, και συνακόλουθα το εκτιμώμενο κόστος για την Κυπριακή Δημοκρατία.
- **Τεχνικές μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου**
Τα ευρήματα του έργου δείχνουν ότι η εφαρμογή των κομποστοποιημένων υλικών και ο κατάλληλος σχεδιασμός αμειψισποράς έχουν ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στα συστήματα βιολογικής καλλιέργειας χωρίς τη μείωση της παραγωγικότητας.

Ενημέρωση των αξιωματούχων της FAO για τα αποτελέσματα του έργου

03 | Βιολογική διατροφή και υγεία

Δράσεις

Πραγματοποιήθηκε κλινική τυχαιοποιημένη έρευνα με τίτλο «Βιολογική διατροφή και υγεία παιδιών» σε παιδιά δημοτικής εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της κλινικής τυχαιοποιημένης έρευνας στην Κύπρο με θέμα «Βιολογική διατροφή και υγεία παιδιών» δημοσιεύτηκαν στο έγκριτο διεθνές επιστημονικό περιοδικό PLOS ONE. Τα πειραματικά αποτελέσματα της έρευνας ORGANIKO έδειξαν:

- το όφελος της βιολογικής διατροφής στη σημαντική μείωση του χημικού φορτίου των φυτοφαρμάκων
- σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα βιοδεικτών οξειδωτικών στρες/φλεγμονής λόγω της μείωσης του φορτίου των φυτοφαρμάκων σε παιδιά ηλικίας 10-12 ετών στην Κύπρο.

Τέτοιοι βιοδείκτες οξειδωτικού στρες / φλεγμονής θεωρούνται ως δείκτες πρώιμης φάσης για χρόνιες παθήσεις, όπως η παχυσαρκία, ο διαβήτης τύπου II ή ο καρκίνος. Περίπου 150 παιδιά ακολούθησαν τη συνηθισμένη διατροφή τους για 40 ημέρες (συμβατική διατροφή, στην οποία φρούτα, λαχανικά και άλλα τρόφιμα συνήθως μπορεί να περιέχουν υπολείμματα φυτοφαρμάκων) και για άλλες 40 ημέρες ακολούθησαν μια βιολογική διατροφή που παρέχόταν από πιστοποιημένο βιολογικό εστιατόριο. Η συμμόρφωση των παιδιών με τη βιολογική διατροφή αξιολογήθηκε ως υψηλή ($\geq 90\%$).

04 | Καταναλωτές

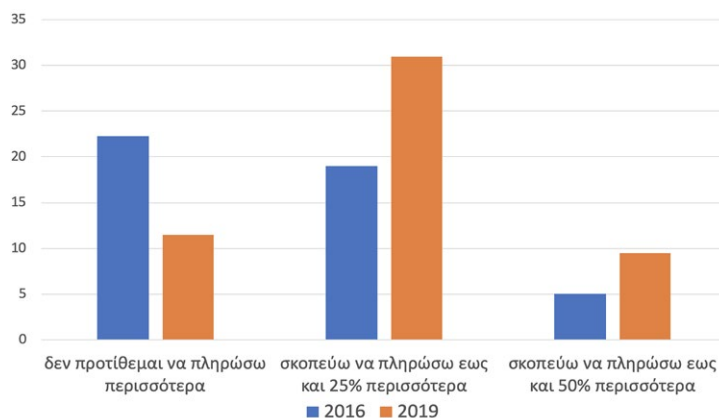
Δράσεις

Δύο έρευνες καταναλωτών σε όλες τις πόλεις της Κύπρου στην αρχή και στο τέλος του έργου, με στόχο την αξιολόγηση της στάσης του κοινού απέναντι στα βιολογικά τρόφιμα.

Αποτελέσματα

Αυξητική τάση στην αγορά βιολογικών τροφίμων

Έρευνες καταναλωτών (2016 και 2019) κατέδειξαν ότι οι καταναλωτές ενδιαφέρονται για τα βιολογικά προϊόντα, αλλά είναι σκεπτικιστές όσον αφορά την ποιότητα και την αυθεντικότητά τους. Παρ' όλα αυτά, φαίνεται ότι υπάρχει μια αργή αλλά δυναμική εξέλιξη, πιθανώς λόγω των πολιτικών της ΕΕ και των εθνικών πολιτικών για την προώθηση της βιολογικής γεωργίας, ενώ σημαντικό ρόλο έχει το έργο **ORGANIKO LIFE+** με την πραγματοποίηση πολυάριθμων εκδηλώσεων και εκστρατειών.

Πρόθεση αγοράς βιολογικών τροφίμων (αποτελέσματα από τις δύο έρευνες καταναλωτών (2016 & 2019))

05 | Διάχυση και επικοινωνία αποτελεσμάτων

Η ομάδα του έργου έδωσε ιδιαίτερο βάρος στην ευαισθητοποίηση του κοινού και στην εκπαίδευση των γεωργών για τη βιολογική παραγωγή οι οποίες αυξήθηκαν μέσω των δράσεων και των παραδοτέων του έργου.

29.000 → άτομα έλαβαν μέρος στις δραστηριότητες του έργου

18.000 → άτομα που δραστηροποιήθηκαν μέσα από ιστοσελίδες και κοινωνικά δίκτυα

2.012 → μαθητές, γονείς και διευθυντές από σχολεία στην Κύπρο συμμετείχαν/ενημερώθηκαν για το έργο

74 → εταιρείες βιολογικών προϊόντων εμπλέκθηκαν στο έργο

37 → μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς ασχολήθηκαν με το έργο

ΟΦΕΛΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

01

Συζήτηση αποτελεσμάτων έργου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Κοινοβούλιο της Κύπρου

Πορίσματα του έργου συζητήθηκαν στο Κοινοβούλιο της Κύπρου σχετικά με τον αντίκτυπο του έργου. Αυτά τα συμπεράσματα καθώς και τα ευρήματα του ORGANIKO LIFE+, έχουν παρουσιαστεί σε ημερίδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στις Βρυξέλλες στην παρουσία 5 διακεκριμένων ευρωβουλευτών, οι οποίοι ενημερώθηκαν για τα μέχρι τώρα αποτελέσματα του σχεδίου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ευρωβουλευτής κ. Μαυρίδης, έθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ερώτηση σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Κύπρο (<http://bit.ly/2BLd20A>). Ο Επίτροπος της ΕΕ για το κλίμα, ο κ. Cañete απάντησε ότι η Επιτροπή έχει πλήρη επίγνωση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Κύπρος λόγω της κλιματικής αλλαγής, ενώ τόνισε ότι οι εκτιμώμενες απώλειες λόγω ακραίων καιρικών και κλιματολογικών γεγονότων στην Κύπρο, μεταξύ 1980 και 2016, ήταν περίπου 390 εκατομμύρια ευρώ (<http://bit.ly/2wqJpf7>).

02

Διεθνές συνέδριο για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

Στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στις πτυχές της γεωργίας, των τροφίμων και της δημόσιας υγείας, με έμφαση στην περιοχή της Μεσογείου, επικεντρώθηκε το διήμερο διεθνές συνέδριο CLIMATICO 2019, που διοργάνωσε η ομάδα του έργου. Συμμετείχαν σύνεδροι από διάφορες χώρες, όπως Σερβία, Γερμανία, Ελλάδα, Ολλανδία, Λίβανος, Ιταλία και Κύπρος. Ο Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κώστας Καδής, τόνισε στον χαιρετισμό του, ότι η Κύπρος επηρεάζεται ήδη από την κλιματική αλλαγή, κυρίως λόγω φαινομένων όπως ψηλές θερμοκρασίες, παρατεταμένες ξηρασίες και ακραία καιρικά φαινόμενα. Αυτό αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις για τη γεωργία και την παραγωγή τροφίμων, καθώς και την υποβάθμιση των υδάτινων και εδαφικών πόρων, ενώ εξέφρασε τη στήριξη του Υπουργείου σε προσπάθειες που προωθούν την καινοτομία για ένα καλύτερο περιβάλλον, διασφαλίζοντας παράλληλα μια σταθερή γεωργική ανάπτυξη.

ΚΡΑΤΟΣ

03 Εφαρμογή σχεδίου δράσης για ενίσχυση της βιολογικής αγοράς

Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης για τη βιολογική γεωργία και τα προϊόντα της σε παγκύπριο επίπεδο, αναμένεται να αναζωογονήσει τη βιολογική αγορά και αλυσίδα, από τη γεωργική εκμετάλλευση μέχρι τον καταναλωτή, με στοχευμένες δράσεις οι οποίες αναμένεται να αποφέρουν οφέλη για το κλίμα, τη βιοποικιλότητα και την υγεία του ανθρώπου.

04 Μείωση εθνικού κόστους εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Οι επιτόπου μετρήσεις εκπομπών υποξειδίου του αζώτου από το έδαφος, σε συστήματα παραγωγής κριθαριού που υπολογίστηκαν από το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών κατά τη διάρκεια του έργου ORGANIKO LIFE+, αναμένεται να μειώσουν το εθνικό κόστος εκπομπών κατά €2.270.000 (αδημοσίευτοι υπολογισμοί από το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας) ανά έτος. Τα αποτελέσματα του έργου θα μπορούν να μεταφερθούν σε περιοχές της ΕΕ αλλά και της ευρύτερης περιοχής της Νοτιοανατολικής Μεσογείου που έχουν παρόμοιες κλιματολογικές συνθήκες με εκείνες της Κύπρου.

05 Εθνικό Συμβούλιο Βιολογικής Γεωργίας

Μέλος της ομάδας του ORGANIKO LIFE+ διορίστηκε μέλος του Εθνικού Συμβουλίου Βιολογικής Γεωργίας και μέσω του Συμβουλίου αποφασίστηκε να προωθηθούν τα ευρήματα του έργου στους αγρότες και στο κοινό μέσω δραστηριοτήτων κατάρτισης για βιοκαλλιεργητές της Κύπρου.

06 Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Σε σημαντικό βήμα για την εφαρμογή της πολιτικής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στις Δημόσιες Υπηρεσίες έχει προβεί η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων με τη συμφωνία που υπέγραψε με προμηθευτές/παραγωγούς βιολογικών τροφίμων. Σε πρόσφατη επιστολή (26 Μαρτίου 2018) προς τους γενικούς διευθυντές των τριών υπουργείων (Παιδείας και Πολιτισμού, Υγείας και Άμυνας), παρουσιάζεται η λίστα με τα βιολογικά προϊόντα που έχουν κατοχυρωθεί και συστήνεται όπως τα προαναφερόμενα υπουργεία προβούν σε αγορές βιολογικών τροφίμων είτε βάσει της κατοχυρωμένης λίστας ή μέσω διαγωνισμών από τις υπηρεσίες τους. Το πρόγραμμα ORGANIKO LIFE+ χαιρετίζει τη συμφωνία αφού είχε κάνει διάφορες προσπάθειες τα τελευταία χρόνια προς αυτή την κατεύθυνση, όπως συναντήσεις με ενδιαφερόμενους φορείς, ενημερωτικά σεμινάρια και συστήματα βραχείας αλυσίδας αγοράς βιολογικών προϊόντων στο πανεπιστήμιο.

Ενσωμάτωση βιολογικών προϊόντων στα μενού των σχολικών καντίνων

Η ομάδα του έργου συνέβαλε στις συζητήσεις για την ενσωμάτωση των βιολογικών προϊόντων στο προσφάτως αναθεωρημένο Σχέδιο Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων για την Κύπρο, ιδιαίτερα όσον αφορά τα σχολεία, με την ενσωμάτωση ενός νέου κανόνα που ζητά από τις αρχές των δημοτικών σχολείων να συμπεριλάβουν συγκεκριμένα βιολογικά προϊόντα στα μενού των σχολικών καντινών. Η ομάδα του έργου ORGANIKO LIFE+ βοήθησε και συνέτεινε στο να ετοιμάσει ο Σύνδεσμος Βιοκαλλιεργητών Κύπρου μια λίστα τοπικών βιολογικών προϊόντων με επαρκή προσφορά σε μεγάλες ποσότητες για το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου.

Βιολογικά τρόφιμα στο πανεπιστήμιο

Το έργο και οι δράσεις του υιοθετήθηκαν από καινοτόμες πρωτοβουλίες στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ), όπως το Πράσινο Γραφείο του ΤΕΠΑΚ και την Επιτροπή Εξισορρόπησης Εργασίας-Ζωής. Το Πράσινο Γραφείο προσπάθησε να ενσωματώσει βιολογικά προϊόντα στο κυλικείο του πανεπιστημίου και επιπλέον συμμετείχε ως συνδιοργανωτής στις δύο βιολογικές αγορές βραχείας αλυσίδας που οργάνωσε η ομάδα έργου στο ΤΕΠΑΚ.

09

Ο βιολογικός τρόπος ζωής αρχίζει στο σχολείο

Η ομάδα έργου κατέθεσε πρόταση για την πρόσκληση για Βιολογικές Καινοτομίες 2017 σε επίπεδο ΕΕ με τίτλο "Ο βιολογικός τρόπος ζωής αρχίζει στο δημοτικό σχολείο". Η συγκεκριμένη πρόταση ήταν από τις επιλαχούσες εφαρμογές και η κριτική επιτροπή την βρήκε πολλά υποσχόμενη.

Η πλατφόρμα της EU TP Organics την παρουσίασε στο Innovation Arena στην ιστοσελίδα της (<http://tporganics.eu/organic-lifestyle-starts-at-primary-school/>).

10

Αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας

Το Υπουργικό Συμβούλιο τον Φεβρουάριο 2019, έγκρινε τα προγράμματα για την αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας. Η ομάδα του έργου ORGANIKO LIFE+ χαιρετίζει αυτή την απόφαση η οποία είναι άκρως ευθυγραμμισμένη με τα αποτελέσματα και τις συστάσεις της ομάδας του έργου. Τα προτεινόμενα μέτρα είναι στη σωστή κατεύθυνση και θα χρειάζονται διαρκή παρακολούθηση και αξιολόγηση για αποτελεσματικότερη εφαρμογή των παρεμβατικών μέτρων για τα παιδιά της Κύπρου.

11

Διακήρυξη για τη διατροφή στα σχολεία

Τη Διακήρυξη για τη διατροφή στα σχολεία διατύπωσαν οι συμμετέχοντες κατά την εκδήλωση που οργάνωσε η ομάδα του έργου τον Δεκέμβριο 2018 στο ΤΕΠΑΚ. Οι συμμετέχοντες, οι οποίοι προέρχονταν από πανεπιστήμια, κυβερνητικούς φορείς, συνδέσμους και ομοσπονδίες επιδιώκουν και υποστηρίζουν την προώθηση στοχευμένων δράσεων για να προαχθεί ουσιαστικά η υγεία και ευεξία των παιδιών στη δημοτική και μέση εκπαίδευση. Κάποιες από τις εισηγήσεις είναι οι εξής: (α) Αναθεώρηση συμβολαίων με τα κυλικεία και αναβάθμιση της λειτουργίας των Επιτροπών Εποπτείας των κυλικείων σε κάθε σχολείο (β) Υποχρεωτική Επιμόρφωση για όλους τους γονείς σε θέματα παιδικής διατροφής και άσκησης μέσω του Συνδέσμου Γονέων (γ) Μετατροπή όλων των δημοτικών σχολείων σε ολοήμερα με καθορισμένο διαιτολόγιο που να προάγει τη σωστή υγιεινή διατροφή (δ) Σύσταση κρατικού Φορέα Τροφίμων με ολιστική προσέγγιση σε θέματα διατροφής και υγείας.

11

www.organikolife.com

[organiko.project](https://www.facebook.com/organiko.project)

[@organiko_life](https://www.instagram.com/@organiko_life)

[@OrganikoLife](https://www.twitter.com/@OrganikoLife)

Konstantinos.makris@cut.ac.cy

ORGANIKO
life+

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΤΙΤΛΟΣ:

Αναβάθμιση της βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων της στο πλαίσιο στρατηγικών μετριασμού της κλιματικής αλλαγής

ΑΚΡΩΝΥΜΙΟ:

ORGANIKO LIFE+ (LIFE14 CCM/CY/000990)

ΔΙΑΡΚΕΙΑ:

4 χρόνια (2015–2019)

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ:

€975.951

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ:

58% συγχρηματοδότηση από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΤΑΙΡΟΙ:

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (συντονιστής)
Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών Κύπρου
Τμήμα Περιβάλλοντος Κύπρου
Kyoto Club (Ιταλία)

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:

www.organikolife.com

Cyprus
University of
Technology

DEPARTMENT OF
ENVIRONMENT

Kyoto Club

dna-consultants.com